

9-28-2018

Organizational-legal bases of involving political parties in the activities of representing bodies of local state authorities

A.D. Babadjanov

Tashkent state university of law, Tashkent, 100047, Uzbekistan, tsulscience@tsul.uz

Follow this and additional works at: https://uzjournals.edu.uz/rev_law

Part of the [Administrative Law Commons](#)

Recommended Citation

Babadjanov, A.D. (2018) "Organizational-legal bases of involving political parties in the activities of representing bodies of local state authorities," *Review of law sciences*: Vol. 2 , Article 38.

Available at: https://uzjournals.edu.uz/rev_law/vol2/iss3/38

This Article is brought to you for free and open access by 2030 Uzbekistan Research Online. It has been accepted for inclusion in Review of law sciences by an authorized editor of 2030 Uzbekistan Research Online. For more information, please contact brownman91@mail.ru.

ORGANIZATIONAL-LEGAL BASES OF INVOLVING POLITICAL PARTIES IN THE ACTIVITIES OF REPRESENTING BODIES OF LOCAL STATE AUTHORITIES

O.BABADJANOV^a

Tashkent state University of law, Tashkent, 100047, Uzbekistan

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ УЧАСТИЯ ПОЛИТИЧЕСКИХ ПАРТИИ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСКИХ ОРГАНОВ МЕСТНОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ

А.БАБАДЖАНОВ^a

Ташкентский государственный юридический университет, Ташкент, 100047,
Узбекистан

МАҲАЛЛИЙ ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ВАКИЛЛИК ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИДА СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ИШТИРОКИНИНГ ТАШКИЛИЙ-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

А.БАБАДЖАНОВ^a

Тошкент давлат юридик университети, Тошкент, 100047, Ўзбекистон

Аннотация: мақолада маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органлари фаолиятида сиёсий партиялар иштирокининг назарий ва ташкилий-ҳуқуқий жиҳатлари ёритилиб, халқ депутатлари Кенгашларидаги партия гуруҳларининг ҳуқуқларини кенгайтириш ҳамда улар фаолияти самарадорлигини оширишга қаратилган таклифлар ишлаб чиқилган.

Калим сўзлар: маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, халқ депутатлари Кенгашлари, партия, партия гуруҳлари, сессия, депутат, ҳоким, қарор.

Аннотация: в статье раскрыты значение, виды, теоретические и правовые основы участия Кенгаша народных депутатов и граждан в обсуждении законопроектов, а также разработаны предложения по совершенствованию организационных и правовых механизмов его расширения.

Ключевые слова: государственная власть на местах, Кенгаш народных депутатов, партия, партийная группа, сессия, депутат, хаким, решение.

Abstract: In this article, the essence, forms, theoretical and legal foundations of the participation of the Kengashes of People's Deputies and the citizens in the discussion of draft laws are revealed as well as proposals on improving the organizational and legal mechanism of its expansion.

Keywords: local government, Kengash of people's deputies, party, party group, session, deputy, khakim, decision.

Сиёсий партиялар давлат ва жамият бошқарувининг фаол иштирокчиси сифатида давлат органларининг шаклланиши ва фаолиятида муҳим роль ўйнайди. Бинобарин, давлат бошқарувида сиёсий партияларнинг фаол иштироки мамлакат ҳаёти демократик ривожланишининг зарурий шартини ҳамдир. Шу боис мамлакатмиз тараққиётининг ҳозирги босқичида жамиятни янада демократлаштириш, бошқарувни такомиллаштириш жараёнларида сиёсий партиялар иштироки

долзарблигича қолмоқда. Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида сиёсий тизимни ривожлантириш, давлат ва жамият ҳаётида сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш устувор вазифа сифатида белгиланганлиги мазкур йўналишда янада замонавий механизмларни жорий этишни тақозо этади [1].

Афсуски, сиёсий партияларнинг давлат бошқарувидаги иштироки ва таъсири суғлигича қолмоқда. Улар қонуний воситалардан фаол фойдаланган ҳолда етарлича жамоатчилик назоратини амалга ошира олмаяпти. Айрим ҳолларда ўз ғояларини изчиллик билан амалга оширишда фаоллик етишмайди. Айниқса, сиёсий партиялар томонидан сайловолди дастурларининг тўлиқ ва самарали бажарилмаётганлиги фуқаролар томонидан улар фаолиятига салбий баҳо берилишига сабаб бўлмоқда.

Давлатимиз раҳбари Ш.Мирзиёев Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида 2017 йил 12 июль кунини парламент палаталари, сиёсий партиялар, Ўзбекистон экологик ҳаракати, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари фаолиятининг таҳлили ҳамда истиқболдаги вазифаларига бағишланган видеоселектор йиғилишида сиёсий партиялар фаолиятининг муҳим жиҳатларига тўхталиб шундай фикр бидирдилар: “Маълумки, нодавлат ноижорат ташкилотлари орасида фақат сиёсий партиялар ҳокимият учун курашиш ҳуқуқига эга. Лекин шунга қарамасдан, улар ўртасида рақобат, фикрлар, позициялар хилма-хиллиги мутлақо сезилмаяпти” [2]. Шу каби ҳолатлар сабаб бугун сиёсий партиялар мамлакатимиз сиёсий ҳаётида фаол иштирок этмаяпти деб хулоса қилиш мумкин. Бу каби салбий ҳолатлар, айниқса, уларнинг халқ депутатлари кенгашларидаги иштирокида яққол намоён бўлмоқда.

Таъкидлаш лозимки, халқ депутатлари Кенгашлари ҳудудни ривожлантиришнинг истиқболга мўлжалланган дастурларини тасдиқлаш, амалга ошириш ва ижросини назорат қилишда муҳим роль ўйнайди. Ўз ўрнида, ушбу жараёнда сиёсий партияларнинг вакиллари бўлган депутатларнинг фаоллиги ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Халқаро тажрибадан маълумки, маҳаллий ҳудудларнинг ривожланишида сиёсий партиялар ва бошқа нодавлат тузилмалар муҳим вазифани бажаради. Бунинг тасдиғи сифатида Роберт Патнеэмнинг “Демократия ишлаши учун: Италияда фуқаролик анъаналари” номли машҳур китобидаги қуйидаги фикрни келтириш ўринлидир. Яъни муаллиф Италиянинг турли вилоятларини тадқиқ қилиб, қайси вилоятларда фуқаролик жамияти институтлари ривожланган бўлса, ўша вилоят иқтисодий жиҳатдан бошқаларидан ўзиб кетганлигини аниқлаган [3].

Шу ўринда савол туғилади. Халқ депутатлари кенгашларида сиёсий партиялар иштироки қандай шаклда намоён бўлади? Мақоламизда ушбу саволга муайян даражада жавоб топишга ҳаракат қиламиз.

Қонунчиликка кўра халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгаши вилоят, туман, шаҳар аҳолиси томонидан сайланадиган халқ депутатларидан иборат, коллегиял вакиллик органи ҳисобланади. Бугунги кунда мамлакатимизда 213 та маҳаллий ҳокимият вакиллик органи мавжуд бўлиб, улар Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, 12 та халқ депутатлари вилоят Кенгашлари, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши, 30 та халқ депутатлари шаҳар Кенгашлари, 170 та халқ депутатлари туман Кенгашларидир.

Мазкур кенгашлар депутатлари Ўзбекистон Республикасининг “Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларига сайлов тўғрисида”ги қонуни талаблари асосида ҳудудий бир мандатли сайлов округлари бўйича кўп партиялик асосида беш йил муддатга сайланишади [4]. Сайлов жараёнида депутатликка номзодлар кўрсатиш ҳуқуқи икки хил кўринишда амалга оширилади. Яъни халқ депутатлари вилоят Кенгашлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига фақатгина сиёсий партиялар эга эканлиги белгиланган бўлса, халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига сиёсий партиялар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи эга эканлиги белгиланган.

Демак, ушбу босқичдаёқ сиёсий партиялар халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларини шакллантиришда иштирок этишади. Сайлов натижаларига кўра, шакллантирилган кенгашлар маҳаллий даражада бошқарувни амалга оширадиган мустақил сиёсий вакиллик органи сифатида фаолият кўрсатади. Шундай қилиб, сиёсий партиялар билвосита ўз вакиллари орқали кенгашлар ишида иштирок этишади. Ушбу вакиллар кенгашлар сессиялари, партия гуруҳлари ва доимий комиссияларда ўз фаолиятини амалга оширадилар.

Ўзбекистон Республикасининг “Сиёсий партиялар тўғрисида”ги Қонунига асосан, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесида ва халқ депутатлари Кенгашларида партия гуруҳлари тузилади. Партия гуруҳи – сиёсий партиядан кўрсатилган депутатлар томонидан партия манфаатларини Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесида, маҳаллий Кенгашда

ифодалаш мақсадида тузиладиган ва белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилган депутатлар бирлашмаси ҳисобланади.

Қонунга кўра, сиёсий партиядан кўрсатилган ва Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига ёки маҳаллий Кенгашга сайланган депутат фақат шу партиядинг партиясига аъзо бўлиши мумкин. Бу эса сайланган депутатлар партиясига мансуб гуруҳларга бирлашишга ва партиясининг манфаатларини ифода этишга замин яратди.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига ва халқ депутатлари Кенгашларидаги партиясининг гуруҳлари сиёсий партиясининг томонидан кўрсатилган депутатларнинг таъсис йиғилишларида тузилади. Партиясининг гуруҳлари партиясининг раҳбарининг тегишли аризаси ва таъсис ҳужжатларига асосан тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари Кенгашлари томонидан рўйхатга олинади.

Мазкур партиясининг гуруҳлари уларда тегишли сиёсий партиядан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига ёки халқ депутатлари вилоятлар, Тошкент шаҳар, шунингдек туманлар ва шаҳарлар Кенгашларига сайланган камидан уч нафар депутат бирлашган тақдирда тузилади. Илгари партиясининг гуруҳларини тузиш учун муайян партиясига мансуб беш нафар депутат бўлиши талаб этилар эди. 2018 йил 18 апрелдаги ўзгартишга кўра мазкур талаб янада енгиллаштирилди. Чунки озчиликни ташкил этадиган партиясининг вакилларига ҳам кенг имкониятлар яратишга эътибор қаратилди.

Партиясининг гуруҳлари сиёсий партиясининг кўрсатилган Кенгаш депутатларининг таъсис йиғилишларида ўз партиясининг сиёсатини уюшган ҳолда ўтказиш учун тузилади. Партиясининг дастурларининг мазмуни айнан депутатлик фаолияти даврида ваколатли органлар томонидан қабул қилинадиган қарорларда ўзининг амалий ифодасини топади. Шунингдек, “Сайловолди дастурларини тўлиқ ва самарали амалга ошириш мақсадида ўз партиясининг сиёсатчилари ва электорат манфаатлари учун партиясининг гуруҳлари бамаънафат муҳофаза ва қарор қабул қилинишини таъминлайдилар. Сиёсий партиясининг сайловлар вақтида эришган маҳаллий Кенгашларидаги вакилликни партиясининг гуруҳларининг кейинги фаолиятида орқали институционаллаштирилади” [5].

Партиясининг гуруҳларининг таъсис мажлиси депутатларни вилоят, туман ёки шаҳар сайлов комиссиялари томонидан уларнинг сайланганлиги рўйхатга олингани ва тегишли маҳаллий Кенгашга сайловлар натижалари тўғрисида ва сайланган депутатлар рўйхати матбуотда чоп қилинганидан хабардор этилганидан кейин ўтказилади.

Маҳаллий Кенгашдаги партиясининг гуруҳлари тегишли Кенгаш раҳбари номзоди бўйича маслаҳатлашиб олиш учун ушбу Кенгашларининг биринчи сессиясигача тузилиши шарт, чунки ҳокимларнинг ваколат муддати маҳаллий Кенгашнинг янги чақириғи сайланиши билан тугайди. Партиясининг гуруҳи қолган ҳуқуқларини татбиқ этиши учун маҳаллий Кенгашнинг биринчи сессиясида рўйхатга олинishi керак.

Партиясининг гуруҳлари партиясининг гуруҳи раҳбарининг тегишли аризаси ва таъсис ҳужжатларига асосан маҳаллий Кенгаш томонидан рўйхатга олинади. Партиясининг гуруҳларининг аризаси тегишли маҳаллий Кенгашга партиясининг гуруҳини рўйхатга олиш мазмунидаги мурожаатидан иборат. Чунки маҳаллий Кенгаш раҳбарини маҳаллий Кенгаш тасдиқлагунча сессияга раҳбарлик қилувчи, Кенгашнинг оқсоқол депутатларидан бири томонидан биринчи сессия очилади. Шарт бўлган таъсис ҳужжат унинг тузилишидан кузатилган мақсад, расмий номланиши, рўйхат таркиби (шу билан бирга депутатларнинг партиясининг гуруҳларига кириши ҳақидаги ёзма аризалари), шунингдек партиясининг гуруҳи номидан сўзга чиқишга вакил қилинган ва уни маҳаллий Кенгаш мажлисларида, давлат органлари ва жамоат ташкилотларида тақдим қиладиган раҳбарлар ва бошқа шахслар ҳақидаги қарорни ўз ичига олган Мажлис қарори ҳисобланади.

Партиясининг гуруҳларининг ариза ва таъсис ҳужжатлари маҳаллий Кенгашнинг биринчи сессиясида кўриб чиқилади. Маҳаллий Кенгаш муҳофаза натижалари бўйича партиясининг гуруҳини рўйхатга олиш ёки рўйхатга олмастик ҳақида қарор қабул қилади. Рўйхатга олишни рад қилинишига партиясининг гуруҳини тузишда ўрнатилган тартибга риоя қилинмагани асос бўлиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг “Сиёсий партиясининг тўғрисида”ги Қонунига асосан, партиясининг гуруҳлари бир қанча ҳуқуқларга эга. Айниқса, 2018 йил 18 апрелдаги қўшимча ва ўзгартишларга асосан бир қатор янги ҳуқуқларга эга бўлишди. Яъни улар:

давлат ҳокимиятининг тегишли вакиллик органи сессияси кун тартибининг шакллантиришда иштирок этиш;

давлат ҳокимиятининг тегишли вакиллик органи қўмиталари ёки комиссиялари раислигига, раис ўринбосарлигига ва аъзолигига номзодлар юзасидан тақлифлар қилиш;

давлат ҳокимиятининг тегишли вакиллик органи сессияси кун
 тартибидаги ҳар бир масала бўйича музокараларда партия
 гуруҳ вакилига ўзбекилишини қафолатлаш;

тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг ва Вазирлар Кенгаши
 нграисларига, вазирларига ҳамда бошқа давлат органлари раҳбарларига, ҳокимларга,
 ҳоким ўринбосарларига, ҳокимликлар бошқармалари,
 бўлимлари ва бошқа бўлинмаларининг раҳбарларига,
 шунингдек тегишли халқ депутатлари Кенгаши ҳудудида жойлашган қорхоналар,
 муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлигас ўров билан мувожаат қилиш;

ҳудудларни ривожлантиришда туруларининг лойиҳаларини тақомиллаштириш юзасидан тақли
 флар киритиш;

тегишли ҳудудда жойлашган давлат органи раҳбарининг, шу
 жумладан маҳаллий ижроётувчи ҳокимият органлари мансабдор шахсларининг ўз фаолиятига доир маса
 лалар юзасидан ҳисobotини ёки ахборотини Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг,
 халқ депутатлари Кенгашининг сессияларида эшитиш тўғрисида, шунингдек ижтимоий-
 иқтисодий ривожланиш масалаларини кўриб чиқиш ҳақида тақлифлар киритиш. Бунда

тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг ёки халқ депутатлари Ке
 нгашининг сессиясида муҳокама қилинаётган масала бўйича партия
 гуруҳининг фикрини депутатлар орасида тарқатиш;

туман (шаҳар) ҳокимининг,
 шунингдек тегишли маҳаллий ижроётувчи ҳокимият органлари мансабдор шахсларининг қоникарсиз ф
 аолияти тўғрисида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига,
 вилоят ёки Тошкент шаҳар ҳокими га ҳулоса тақдим этиш.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 11 апрелда қабул қилинган
 “Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация
 қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида”ги Конституциявий Қонунида
 Халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгаши депутатларининг вилоят ҳамда
 Тошкент шаҳар ҳокими фаолияти устидан назорат қилиши белгиланган. Ушбу нормага мувофиқ
 халқ депутатлари вилоятлар, Тошкент шаҳар Кенгашидаги партия гуруҳларига вилоят ва
 Тошкент шаҳар ҳокими лавозимига тасдиқланган шахсларнинг қоникарсиз фаолияти тўғрисида
 Ўзбекистон Республикаси Президентига асосланган ҳулосалар тақдим этиш ташаббуси ҳуқуқи
 берилиши белгиланган [6]. Бундай ташаббус етакчи партия гуруҳлари томонидан кўллаб-
 қувватланган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти бу ташаббуснинг халқ депутатлари
 Кенгашидаги муҳокамасини тайинлайди ва муҳокама натижаларига мувофиқ қарор қабул қилади.

Қонунчиликка мувофиқ, партия гуруҳларининг тегишли равишда Қорақалпоғистон
 Республикаси Жўқорғи Кенгесига ва маҳаллий Кенгашга киритиладиган масалалар бўйича
 тақлифи албатта кўриб чиқилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига партия гуруҳлари фаолиятига
 ташкилий, техникавий ва бошқа хизматлар кўрсатиш Жўқорғи Кенгесининг девони томонидан,
 халқ депутатлари Кенгашидаги партия гуруҳларининг фаолиятига ташкилий, техникавий ва
 бошқа хизматлар кўрсатиш эса, ҳокимликларнинг тегишли таркибий бўлинмалари томонидан
 таъминланади.

Маҳаллий Кенгашлардаги партия гуруҳлари муддатли тузилишини таъкидлаб ўтиш зарур.
 Уларнинг ваколати тегишли маҳаллий Кенгашнинг ваколат муддати тугаши билан яқунланади.
 Партия гуруҳининг фаолияти муддатидан олдин ҳам тугатилиши мумкин. Бунга партия
 гуруҳининг ўз фаолиятини тўхтатиш ҳақидаги қарори асос бўла олади. Шунингдек, партия
 гуруҳининг фаолияти у маҳаллий Кенгашда тақдим этаётган партия фаолияти тўхтатилган ҳолда
 ҳам тугатилади. Партия гуруҳининг фаолияти қуйидаги ҳолларда тугатилади:

партия гуруҳининг ўз ташаббуси билан;

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг ёки маҳаллий Кенгашнинг
 ваколатлари муддати тугаганда;

партия гуруҳи таркибига кирувчи депутатлар сони уни тузиш учун зарур бўлган меъёрдан
 камайиб кетганда;

тегишли сиёсий партиянинг фаолияти тугатилганда.

Шундай қилиб, сиёсий партиялар маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органларида ўзларининг сайланган депутатлари орқали ташаббусларини илгари сўришлари мумкин. Яна бир муҳим жиҳатни таъкидлаш ўринлики, маҳаллий Кенгашлардаги партия гуруҳларга ҳуқуқлар тақдим этишнинг ўзи етарли эмас, балки ушбу ҳуқуқни амалга оширишнинг процессуал тартибини ҳам ишлаб чиқиш лозим. Агар ҳуқуқни амалга ошириш тартиблари етарлича яратилмаса, амалда ушбу ҳуқуқлар кутилган натижани бермайди.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 8 сентябрдаги фармони асосида тасдиқланган Ўзбекистон Республикасида Маъмурий ислохотлар концепцияси маҳаллий давлат ҳокимияти тизимида вакиллик ва ижро этувчи органлар ўртасидаги муносабатларни тубдан янги босқичга кўтаришни назарда тутди. Унга кура, келгусида қуйидагилар амалга оширилади:

биринчидан, республика давлат бошқаруви органлари ваколатларини маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, вилоятдан туман (шаҳар) давлат ҳокимияти органларига ўтказишни назарда тутган ҳолда давлат бошқарувини босқичма-босқич номарказлаштириш;

иккинчидан, ҳокимнинг маҳаллий ҳокимият вакиллик органининг раҳбари сифатидаги мақомини унда ижро этувчи ҳокимият раҳбари мақомини сақлаган ва халқ депутатлари Кенгашларининг котибиятини тузган ҳолда қайта кўриб чиқиш орқали маҳаллий давлат ҳокимияти тизимини ташкил этишда ҳокимиятлар бўлиниши тамойилининг амалий рўёбга чиқарилишини таъминлаш;

учинчидан, халқ депутатлари Кенгашларининг ижро этувчи ҳокимият органлари ҳудудий бўлинмалари фаолиятини назорат қилиш бўйича роли ва масъулиятини ошириш;

тўртинчидан, маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ва ҳокимлар фаолияти устидан таъсирчан жамоатчилик назоратини таъминлашга қаратилган ҳокимларни сайлаш тартибини жорий этиш ва бошқалар.

Қайд этилган ислохотлар шароитида маҳаллий Кенгашлардаги партия гуруҳлари ваколатларини янада кенгайтириш лозим. Шу мақсадда қонунчиликка қуйидагиларни киритиш мақсадга мувофиқ:

биринчидан, “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида”ги Қонунга асосан Қонунчилик палатаси депутатлари сиёсий, профессионал ва бошқа асосда фракциялар ва депутатлар гуруҳлари шаклида депутатлар бирлашмаларини тузиши мумкин. Бизнингча, келгусида маҳаллий Кенгашлар депутатларига ҳам ушбу ҳуқуқни тақдим этиш лозим;

иккинчидан, партия гуруҳларининг маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари фаолиятини режа асосида ўрганишни йўлга қўйиш лозим. Бундай режалар маҳаллий Кенгашлар сессиясида тасдиқланиши ва ўрганиш натижалари муҳокама этиб борилиши мақсадга мувофиқ;

учинчидан, туман, шаҳар ҳокимлари номзодини вилоят, Тошкент шаҳар ҳокими томонидан тайинланишида тегишли халқ депутатлари Кенгашларидаги партия гуруҳларининг ҳар бири билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан сўнг тегишли сессияда тасдиқлаш тартибини жорий этиш лозим.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, мамлакатимизда жадаллик билан олиб борилаётган ислохотлар авваломбор инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда манфаатларининг мукамал даражада рўёбга чиқишини таъминлаш, халқимизни рози қилишга қаратилган. Бунда электоратнинг манфаатларини ифода этувчи сиёсий партияларнинг ўрни ва тасирчанлигини ошириб бориш кўзлаган марраларимиз рўёбига хизмат қилади.

References:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoniga sharh // O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami. – 2017. – №6. 70-modda.
2. Mirziyoyev Sh.M. Parlamentimiz haqiqiy demokratiya maktabiga aylanishi, islohotlarning tashabbuskori va asosiy ijrochisi bo‘lishi kerak / Xalq so‘zi. – 2017. – 13 iyul.
3. Notijorat huquqi bo‘yicha xrestomatiya. – T.: 2009. – B.404.
4. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining Axborotnomasi. – 1994. – №5. 125-modda.
5. Ismailova G., Yo‘ldoshev A., Maxmudov A. Xalq deputatlari mahalliy Kengashlar faoliyatini tashkil etish va amalga oshirish. Amaliy qo‘llanma. – Toshkent, 2015. – B.52.
6. O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami. – 2007. – №15. 151-modda.

